

پایان نامه تحصیلی برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته روانشناسی عمومی

عنوان

بررسی رابطه بین ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی با رشد اجتماعی در دانش

آموزان دختر سازگار و ناسازگار پیش دانشگاهی شهرستان نکا

استاد راهنما

دکتر علیرضا مقدس

استاد داور

استاد مشاور

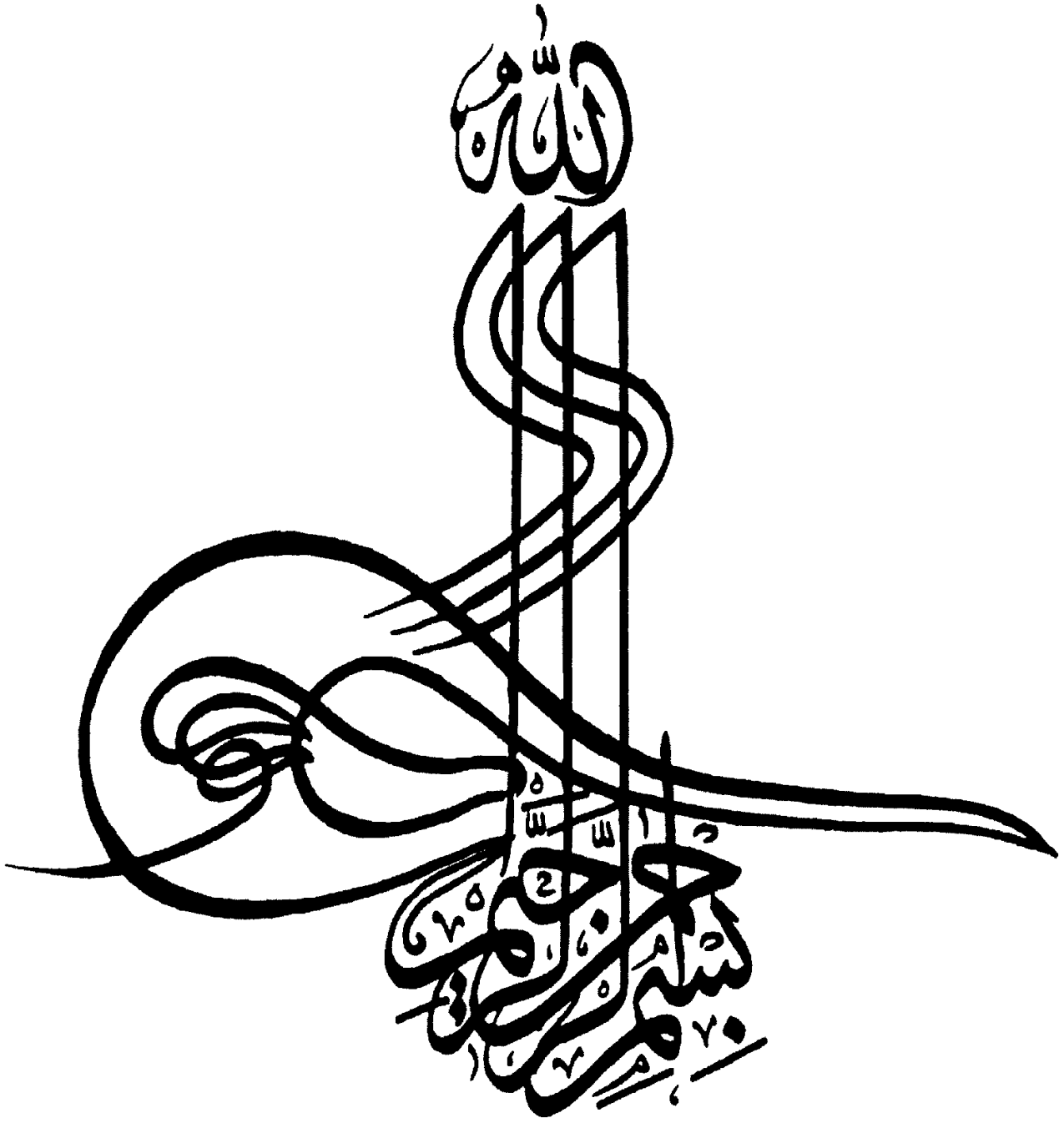
دکتر ژانت هاشمی

دکتر اسماعیل سعدی پور

پژوهشگر

زهرا رودباری

تابستان 90

تشکر و قدردانی

سپاس بی مثال کسی را سزااست که نیازمند هیچ سپاسی نیست.

تقدیر و تشکر از اساتید دانشمند و فرزانه ام جناب آقای دکتر علیرضا مقدس و دکتر اسماعیل سعدی پور که در انجام این پژوهش مرا یاری نمودند. همچنین از سرکار خانم دکتر ژانت هاشمی که زحمت داوری این پژوهش را تقبل نمودند تشکر و قدردانی می نمایم.

و سپاس فراوان از دانش آموزان عزیز و مدیر محترم مدرسه پیش دانشگاهی شهید باقری و مسئولین محترم آموزش و پرورش شهرستان نکا و همه دوستان و عزیزانی که به نوعی مرا در انجام این پژوهش یاری نمودند.

همچنین از برادر عزیزم جناب آقای امیر رودباری که در طول این پژوهش همراهم بوده است تشکر می نمایم.

تقدیم

به همسرم که برای آموختن یار و یاورم بوده و هست.

و به دردانه های عزیزتر از جانم: **رضا و محمد**

به مادرم، که مرا گفتن آموخت. او که نگاه نگرانش در تمام سفرهای

زندگی ام بدرقه راهم، دعاهایش حامی و پشتیبان زندگی ام است.

تداوم سایه اش را در زندگی آرزومندم.

چکیده تحقیق

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی و رشد اجتماعی در دانش آموزان سازگار و ناسازگار تدوین گردیده است

روش تحقیق: پژوهش از نوع توصیفی - همبستگی است. جامعه آماری آن شامل 150 دانش آموز دختر مقطع پیش دانشگاهی است که با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. در این تحقیق از مقیاس ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی گاردیا، دسی و ریان (BNS) جهت سنجش میزان ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی، از آزمون رشد اجتماعی آلیس وایتزمن برای سنجش رشد اجتماعی و از پرسشنامه AISS سینها وسینگ برای سنجش سازگاری و ناسازگاری دانش آموزان استفاده گردید. از آمار توصیفی برای طبق بندی یافته ها و برای تعیین رابطه بین متغیرهای پژوهش (ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی و مولفه های آن با رشد اجتماعی) از همبستگی پیرسون استفاده شده است. و برای بیان اختلاف بین ضرایب همبستگی دو نمونه (گروه دانش آموزان سازگار و ناسازگار) از آزمون Z فیشر استفاده گردیده است. نتایج حاصل از همبستگی پیرسون نشان داد که ارتباط بین ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی با رشد اجتماعی دانش آموزان سازگار ($r=0/686, p<0/01$) و ناسازگار ($r=0/34, p<0/01$) بود. همچنین نتایج حاصل از آزمون Z فیشر نشان داد که Z به دست آمده ($2/847$) از Z جدول در سطح $0/01$ یعنی ($1/98$) بزرگتر است، پس تفاوت بین دو ضریب معنادار است.

واژگان کلیدی: نیازهای بنیادی روانشناختی (خودمختاری، شایستگی و ارتباط با دیگران)، رشد اجتماعی و سازگاری و ناسازگاری.

فهرست مطالب

صفحه	عناوین
	فصل اول / کلیات تحقیق
2	1-1. مقدمه.....
6	2-1. بیان مساله.....
9	3-1. اهمیت و ضرورت تحقیق.....
10	4-1. اهداف تحقیق.....
10	5-1. فرضیه تحقیق.....
11	6-1. متغیرهای تحقیق.....
11	7-1. تعاریف واژگان و اصطلاحات تحقیق.....
11	1-7-1. تعریف مفهومی متغیرها.....
11	1-1-7-1. نیازهای بنیادی روانشناختی.....
12	2-1-7-1. رشد اجتماعی.....
12	3-1-7-1. دانش آموزان ناسازگار.....
12	2-7-1. تعریف عملیاتی متغیرها.....
12	1-2-7-1. نیازهای بنیادی روانشناختی.....
12	2-2-7-1. رشد اجتماعی.....

13-2-7-1. دانش آموزان ناسازگار.....

فصل دوم/ ادبیات و پیشینه پژوهش

15..... بخش اول/ رشد اجتماعی

15-1-2. مقدمه.....

17-2-2. تعریف رشد اجتماعی.....

19-3-2. ابعاد رشد اجتماعی.....

20-4-2. شاخص های رشد اجتماعی در بزرگسالان.....

20-1-4-2. استقلال.....

21-2-4-2. پذیرش مسئولیت.....

21-3-4-2. آینده نگری.....

21-4-4-2. میانه روی.....

22-5-4-2. شوخی و بذله گویی.....

22-6-4-2. میزان مشارکت در اجتماعات.....

22-7-4-2. سازگاری با دیگران.....

22-8-6-2. پرهیز از برداشت گروهی.....

22-9-4-2. تحمل.....

23-10-4-2. کسب بینش اجتماعی.....

بخش دوم/ نیازهای بنیادی روانشناختی

- 23.....5-2. مقدمه.....
- 27.....6-2. ماهیت نیازها در نظریه خودتعیین گری.....
- 30.....7-2. نیازها، درونی سازی انگیزه های بیرونی و خودنظم دهی انسجام یافته.....
- 31.....1-7-2. نظم دهی بیرونی.....
- 32.....2-7-2. نظم دهی درون فکنی شده.....
- 32.....3-7-2. نظم دهی خودپذیر.....
- 33.....4-7-2. نظم دهی انسجام یافته.....
- 34.....8-2. ارضای نیازهای بنیادی و پیامدهای جهانشمول آن.....
- 38.....9-2. پیامدهای عدم ارضای نیازها.....

بخش سوم/ سازگاری

- 41.....10-2. مقدمه.....
- 42.....11-2. تعریف سازگاری.....
- 45.....12-2. متغیرهای سازگاری.....
- 45.....1-12-2. سازگاری تحصیلی یا آموزشی.....
- 47.....2-12-2. سازگاری فردی و اجتماعی.....
- 48.....13-2. ابعاد سازگاری.....
- 49.....14-2. خصوصیات افراد ناسازگار.....

بخش چهارم/پیشینه تجربی تحقیق

49.....مقدمه. 15-2

50.....تحقیقات انجام شده در ایران. 1-15-2

50.....تحقیقات انجام شده در خارج از کشور. 2-15-2

فصل سوم/روش شناسی تحقیق

54.....روش تحقیق. 1-3

54.....جامعه آماری. 2-3

55.....نمونه و روش نمونه گیری. 3-3

55.....ابزار تحقیق. 4-3

55.....پرسشنامه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی. 1-4-3

56.....پایایی و روایی پرسشنامه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی. 2-4-3

56.....پرسشنامه رشد اجتماعی. 3-4-3

57.....پایایی و روایی پرسشنامه رشد اجتماعی. 4-4-3

57.....پرسشنامه سازگاری دانش آموزان. 5-4-3

59.....پایایی و روایی پرسشنامه سازگاری دانش آموزان. 6-4-3

60.....روش اجرا. 5-3

60.....6-3. شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات.....

فصل چهارم/ تجزیه و تحلیل داده ها

63.....1-4. مقدمه.....

64.....2-4. یافته های توصیفی.....

64.....1-2-4. ویژگی های جمعیت شناختی.....

65.....3-4. یافته های استنباطی.....

65.....1-3-4. فرضیه پژوهش.....

فصل پنجم/ بحث و نتیجه گیری

68.....1-5. نتایج حاصل از یافته های پژوهش.....

68.....1-1-5. نتایج یافته های جمعیت شناسی.....

69.....2-5. بحث و نتیجه گیری.....

69.....1-2-5. فرضیه پژوهش.....

72.....3-5. محدودیت های پژوهش.....

72.....4-5. پیشنهادات بر خاسته از پژوهش.....

72.....5-5. پیشنهادات پژوهشی.....

فهرست منابع

75.....الف: منابع فارسی.....

79.....ب: منابع خارجی.....

پیوست ها

83..... پیوست شماره یک: پرسشنامه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی.....

87..... پیوست شماره دو: پرسشنامه رشد اجتماعی.....

94..... پیوست شماره سه: پرسشنامه سازگاری دانش آموزان.....

99..... پیوست شماره چهار: پاسخنامه رشد اجتماعی.....

100..... پیوست شماره پنج: کلید پرسشنامه رشد اجتماعی.....

101..... پیوست شماره شش: پاسخنامه سازگاری دانش آموزان.....

102..... پیوست شماره هفت: کلید پرسشنامه سازگاری دانش آموزان.....

103..... پیوست شماره هشت: جدول نمره گذاری سازگاری.....

فهرست جداول

صفحه	عناوین
58.....	جدول 3-1. سازگاری برحسب طبقات در سه حوزه.....
58	جدول 3-2. طبقه بندی سازگاری برحسب طبقات برای نمرات.....
59.....	جدول 3-3. ضرایب پایایی پرسشنامه سینها و سینگ.....
59.....	جدول 3-4. ماتریس همبستگی سه حوزه سازگاری.....
64.....	جدول 4-1. توزیع ویژگی های جمعیت شناختی جامعه تحت بررسی.....
	جدول 4-2. نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی و مولفه های آن با رشد
66.....	اجتماعی در دانش آموزان سازگار و ناسازگار.....

فصل

اول

كليات

تحقيق

1-1. مقدمه

رشد اجتماعی¹ از مهمترین جنبه های رشد کودکان و نوجوانان است. کودک و نوجوان در سایه کسب مهارت های اجتماعی قادر به برقراری ارتباط با دیگران و سازگاری با اطرافیان و اجتماع خود می شود. اجتماعی شدن فرایندی است که طی آن کودک و نوجوان هنجارها، قوانین، نگرش ها و به طور کلی الگوهای فرهنگی و اجتماعی را می پذیرد و با رضایت خاطر به آنها عمل می کند. البته این فرایندی است که باعث رشد اجتماعی فرد می شود (مهرابی، 1377).

از نظر اجتماعی به کسی رشد یافته می گویند که کاملاً به شکوفایی رسیده باشد یعنی به سطحی از مهارت‌ها در روابط اجتماعی دست یافته باشد که بتواند به راحتی با مردم سازگاری داشته باشد و با آنها زندگی کند (عباسی، 1377).

رشد مهارت های اجتماعی باعث اعتلا و کسب مهارت های تازه و پیچیده می شود، خود فهمی مثبت ایجاد نموده و فرد در نهایت با اطرافیان روابط مناسبی برقرار می کند و باعث سازگاری اجتماعی او می گردد (حسینی نسب، 1372).

منظور از رشد اجتماعی فرد، تاثیر متقابل وی با دیگران و پذیرش نقش های اجتماعی است. رشد اجتماعی دربرگیرنده رشد نوع دوستی، دفاع از خود، ارتباط و تعلق، همکاری، خویش‌تنداری وانگیزش پیشرفت است (نلسون²، 1986؛ ترجمه منشی طوسی، 1371).

¹ -Social development

² -Nelson

تشخیص رشد اجتماعی از رشد ذهنی بسیار مشکل است. زمانی رشد اجتماعی حاصل می شود که بتوان به درجه ای از توانایی در ارتباطات اجتماعی دست یافت که در اجتماع و بین دیگران زندگی کرد و سازگاری داشت (وایزمن³، 1993؛ ترجمه نظیری، 1379).

از آنجا که انسانها موجوداتی اجتماعی هستند و با توجه به بافت اجتماعی که در آن رشد می کنند، ممکن است افرادی فعال و درگیر و یا منفعل و منزوی باشند به همین دلیل یکی از تئوری هایی که به افزایش انگیزه های انسان در بافت اجتماعی توجه می کند که می تواند به عنوان یکی از عوامل موثر در سلامت و بهزیستی افراد مورد توجه قرار گیرند، تئوری خود تعیین گری (SDT)⁴ می باشد. این تئوری یک تئوری انگیزشی است که بر رشد و کارکرد شخصیت دریافت اجتماعی توجه می کند.

تمرکز این تئوری بر میزان ارادی بودن رفتارهای فرد می باشد. یعنی میزانی که فرد در بالاترین سطح قادر به تأیید اعمال خود بوده و در انجام آنها احساس اختیار و انتخاب می کند (دسی و ریان⁵، 2000).

در نظریه خود تعیین گری سه نیاز روانشناختی بنیادی⁶ (خودمختاری⁷، شایستگی⁸ و ارتباط⁹) مطرح می شود که به لحاظ انگیزشی در پی اهداف و هم چنین محتوای اهدافی که فرد دنبال می کند، نقش دارند و از طریق فرایندهای خود نظم دهی¹⁰ باعث انگیزش درونی و رفتار خود تعیین گری می شوند که با عملکرد موثر و بهزیستی روانشناختی او در ارتباط است (دسی و ریان، 2000).

تئوری خود تعیین گری می گوید فعالیت کردن در راستای افزایش تغییرات روانشناختی و یکپارچگی ظرفیت آنها، به لحاظ توانایی ها، ارزش ها و ارتباطات اجتماعی در طبیعت انسانها به

³. Withsman

⁴. Self-determination theory

⁵. Deci & Ryan

⁶. Basic psychological needs

⁷. Autonomy

⁸. Competence

⁹. Relatedness

¹⁰ -self-regulation

صورت ذاتی نهفته است. این تمایل ذاتی برای یکپارچه سازی، نیازمند این است که ارضا نیازها تقویت شود، تا پیامدهای مثبتی به همراه داشته باشد (احمدیان، 1388).

نظریه های زیادی درونی سازی را به عنوان فرایند اساسی اجتماعی شدن می دانند (کلمن¹¹، 1958، لپر¹²، 1983، میسنر¹³، 1988، اسکافر¹⁴، 1968). نظریه خود تعیین گری اینطور فرض می کند که همانند انگیزش درونی، درونی سازی یک فرایند فعال، طبیعی و ذاتی است که طی آن افراد رفتارهایی را که از لحاظ اجتماعی ارزشمند شناخته می شوند، به ارزشهای شخصی تبدیل می کنند (ریان و همکاران، 1985). این امر به این معناست که افراد قواعد و مقرراتی را که قبلاً قوانین و مقررات بیرونی شناخته می شدند درون سازی و سازمان دهی مجدد می کنند. وقتی که فرایند درونی سازی بطور مطلوبی صورت بگیرد، افراد با اهمیت مقررات و قواعد اجتماعی همانند سازی کرده، آنها را در حس منسجمی از خود، درون سازی خواهند کرد و از این طریق آنها را به عنوان جزئی از خود می پذیرند. وقتی این اتفاق افتاد آنها نه تنها از لحاظ درون-روانی بلکه از لحاظ اجتماعی نیز انسجام یافته خواهند شد (دسی و ریان، 2000).

طبق نظریه خود تعیین گری، نوسانات در میزان ارضای نیازهای روانشناختی بنیادی، به طور مستقیم نوسانات بهزیستی شخص را پیش بینی می کند (دسی و ریان، 2007).

از جمله مشکلاتی که خانواده ها و معلمان در امر تربیت فرزندان با آن مواجه می باشند مشکلات رفتاری است. این مشکلات نه تنها در شرایط حاضر باعث کندی و تاخیر رشد فرزندان می شود بلکه موجب شکل گیری یک شخصیت نابهنجار در بزرگسالی نیز می شود. از جمله مشکلات رفتاری که به نظر می رسد می تواند مانع پیشرفت برنامه های آموزشی و پرورشی فرزندان شود "ناسازگاری" است.

¹¹ .Kelman

¹² .Lapper

¹³ . Meissner

¹⁴ . Schafer

شکی نیست که یکی از ابعاد با اهمیت انسان بعد سازشی (انطباقی) است که امروزه در ارزیابی های کلی یک فرد کانون توجه روانشناسان قرار دارد (رجبی، 1384).

سازگاری با خود و محیط برای هر موجودی، ضرورتی حیاتی است و تلاش روزمره همه آدمیان نیز لزوماً بر محور همین سازگاری دور می زند (اتکینسون¹⁵، 2000؛ ترجمه برآهنی، 1385).

سازگار بودن فردی به این معناست که شخص هنگام مواجهه با فشار روانی بتواند شیوه مقابله سازمان یافته تر و موثرتر را به کار گیرد تا بهتر از عهده مشکل بر آید. افراد سازگار کسانی هستند که هدف های عاقلانه ای برگزیده اند که با علایق و استعدادهای آنان متناسبند. به همین جهت با جدیت و مداومت در نیل به هدف های خویش، بدون تضاد و تعارض روانی، پیش می روند (دوبویوس، 2000؛ به نقل از رجبی، 1384).

واتسون و تارپ¹⁶ (1997) معتقدند که فرد سازگار کسی است که قادر به هدایت خود باشد و به رفتار خودکنترل دارد و در صورت لزوم قادر به تغییر رفتار خود است و در تداوم بهزیستی عاطفی و روانی خود گام برمی دارد (به نقل از نوری، 1380).

رفتار آدمی تحت تاثیر عوامل اجتماعی قرار دارد و شخصیت انسان در صورتی به کمال می رسد که بین او و محیط تعادل و تبادل مناسبی وجود داشته باشد. فشارهای اجتماعی تاثیر فراوانی بر رفتار فرد دارد و از سوی دیگر انسان موجودی انعطاف پذیر است. او نه تنها با محیط سازگار می شود، بلکه محیط را نیز بنا بر خواسته خود دگرگون می کند (ولش و کارن¹⁷، 2001).

از آن جایی که ارضای نیازها، شرایط لازم را برای رشد روانشناختی، انسجام یافتگی و بهزیستی روانشناختی فراهم می کنند و زیر بنای گستره وسیعی از رفتارهای ما را تعیین می کنند و می توانند مداخلات روانشناسی را طرح ریزی کند، تحقیق حاضر سعی دارد به بررسی رابطه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی با رشد اجتماعی در دانش آموزان سازگار و مقایسه آن با دانش آموزان ناسازگار بپردازد.

¹⁵ -Atkinson

¹⁶ . watson & Tarp

¹⁷ . Welsh & Karen

2-1. بیان مساله

در جامعه ما به نوجوانان و دانش آموزان ناسازگاری بر می خوریم که در زمینه های مختلف رشد اجتماعی مانند برقراری روابط سالم با دیگران، استقلال، پذیرش مسئولیت، آینده نگری، امیدواری، خوش بینی، میانه روی، شوخی و بذله گویی با مسائل و مشکلات خاصی مواجه اند و نیز دارای ضعف ها و کمبودهایی هستند و در مقایسه با نوجوانان و دانش آموزان سازگار مشکلات بیشتری در زمینه رشد اجتماعی دارند.

رشد اجتماعی همچون رشد جسمانی و ذهنی، کمیتی به هم پیوسته است که به مرور، کمال می یابد. برای بیشتر افراد، رشد اجتماعی به تدریج در طول زندگی و به طور طبیعی در برخورد با تجربه های گوناگون حاصل می شود که به اصطلاح، کمال یا پختگی نامیده می شود (امیرتاش، 1385).

رشد اجتماعی مهمترین جنبه رشد وجود هر شخص است. معیار اندازه گیری رشد اجتماعی هرکس میزان سازگاری او با دیگران است. رشد اجتماعی، نه تنها درسازگاری با اطرافیانی که هم اکنون با انسان سروکار دارند موثر است، بلکه همیشه در میزان موفقیت شغلی و پیشرفت های آینده اجتماعی نیز تاثیر دارد (وایزمن 1993؛ ترجمه نظیری، 1379).

رفتار اجتماعی پایه و اساس زندگی هر فرد را تشکیل می دهد و رشد اجتماعی نیز به نوبه خود سبب اعتلای رشد عقلانی و سایر جنبه های رشد فرد می گردد، منظور از رشد اجتماعی فرد در روابط اجتماعی است به طوری که بتواند با افراد جامعه اش هماهنگ و سازگار باشد، به عبارت دیگر وقتی فرد را اجتماعی می خوانند که نه تنها با دیگران باشد بلکه با آنان همکاری کند (رهنما، 1384).

یکی از عواملی که به رشد اجتماعی وسازگاری کمک می کند ارضای نیازهای روانشناختی بنیادی است. نیازها مواد لازم برای رشد و بقا ارگانیزم هستند که باعث بروز انگیزه ها می شوند. سه نیاز

که در خدمت نیازهای دیگر نبوده و از چیز دیگری مشتق نشده اند نیازهای بنیادی می باشند که عبارتند از: خودمختاری، شایستگی، ارتباط (احمدیان، 1388).

در این پژوهش، سه نیاز خودمختاری، شایستگی و ارتباط مطابق با نظریه خود تعیین گری تعریف می شوند: خودمختاری به معنای اسناد درونی رفتار است و به اراده و اختیار فرد اشاره می کند. به زبان ساده، خودمختاری همان نیاز به آزادی در انتخاب است. منظور از شایستگی، احساس خودکارآمدی در فعالیت ها است که هدف آن انسجام بخشی به خود می باشد. ارتباط، نیاز به برقراری ارتباط صمیمی و گرم با سایر افراد را می رساند (دسی و ریان، 2000).

مطالعات زیادی توسط ریان و دسی و همکارانش از تئوری خود تعیین گری حمایت می کند به خصوص اینکه ارضای نیازهای بنیادی روانشناختی، بهزیستی و سازگاری را پیش بینی می کند (ریان و دسی، 2000).

در مطالعه ای شلدون¹⁸ و همکاران (1997) دریافته اند دانش آموزان و کارگرانی که در نقش های گوناگونی که انجام می دادند، احساس اعتماد و خود تعیین گری داشتند و از خودمختاری آنها حمایت می شد، در مقیاس های سازگاری، سلامت بیشتری نشان دادند. در حالی که شرکت در نقش هایی که خودمختاری را حمایت نمی کردند، پریشانی و ناسازگاری را نشان می دادند (به نقل از احمدیان، 1388).

ریان و همکارانش (2000) دریافته اند هر چه انگیزش بیرونی فرد خود مختارتر باشد، پیامدهای بسیار مثبت، مانند رشد اجتماعی، سلامت روانشناختی، پیشرفت تحصیلی بیشتری نشان می دهند.

با توجه به پیچیدگی روابط اجتماعی در جوامع امروزی، لزوم پرداختن به خصایص اجتماعی دانش آموزان و سازگاری آنها و عامل های مرتبط با آن بیش از پیش احساس می شود. زندگی اجتماعی به سازگاری با دیگران، توافق با آنان و تا حدی کوشش برای انتظارات آنها نیاز دارد.

1.sheldon

تعداد روز افزون افرادی که برای ارتباط با دیگران مشکل دارند یا افرادی که دستخوش ترس از برخوردهای اجتماعی اند و یا نوجوانانی که دچار اضطراب، افسردگی و انزوای اجتماعی هستند، ضرورت پرداختن به رشد اجتماعی و عامل های مرتبط با آن را توجیه می کند. با توجه به آنچه که در بالا ذکر شد این سوال برای پژوهشگر مطرح می شود که آیا بین همبستگی رضای نیازهای بنیادی روانشناختی با رشد اجتماعی در دانش آموزان سازگار و ناسازگار تفاوت وجود دارد؟

1-3. اهمیت و ضرورت تحقیق

در عصر امروز و با توجه به پیچیدگی جوامع و بروز نابهنجاری روانی و رفتاری در بین کودکان و نوجوانان، لزوم پرداختن به فرایند اجتماعی شدن¹⁹ و ارائه راهبردهای صحیح برای تقویت و شکوفایی این پدیده بیش از پیش احساس می شود. اگر فرزندان ما به موازات رشد جسمی و ذهنی از رشد اجتماعی برخوردار نباشد وقتی قدم به زندگی اجتماعی می گذارند، نمی توانند اهل زندگی کردن باشند، حتی نمی توانند از تحصیلاتشان که قبلاً انجام داده اند، استفاده نمایند. جنبه اجتماعی رشد فرد پایه و اساس زندگی او را تشکیل می دهد (مهرابی، 1377).

به گفته پیاژه²⁰ (1971) درون سازی²¹ و جذب طرحواره ها یک فرایند ذاتی است. تئوری خود تعیین گری نیز می گوید فعالیت کردن در راستای افزایش تغییرات روانشناختی و یکپارچگی ظرفیت آنها، به لحاظ توانایی ها، ارزش ها و ارتباطات اجتماعی در طبیعت انسانها به صورت ذاتی نهفته است. این تمایل ذاتی برای یکپارچه سازی، نیازمند این است که ارضا نیازها تقویت شود، تا پیامدهای مثبتی به همراه داشته باشد (احمدیان، 1388).

یکی از اهداف هر نظام آموزشی، افزایش مهارت های اجتماعی در دانش آموزان می باشد. دانش آموزان در آینده ای نه چندان دور باید در جامعه مستقیماً به کار بپردازند و این مطلب می طلبد

¹⁹ -socialization

²⁰ -piaget

²¹ -Assimilation